

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quæ sint beneficia, in quibus pensiones constitui possunt, & in qua
quantitate. §. 4

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

garato providetur ob necessitatem Ecclesie, ne fideles reme-
diis ad salutem sint destituti. Quia necessitas in reservatione
pensionis non procedit, notatur Sanchez *supra*. Quia propter
solum est difficultas de pensione imposita super beneficium
regulari, inquam illius capax sit religiosus ex consensu sui
superioris: ut videatur capax esse, quia est capax beneficij:
ergo & pensionis. Dicendum ergo est, ex parte religiosi capaci-
tatem adesse, ut pensio sibi referretur in beneficium regulari
ob rationem dictam; quia illius est beneficij capax. At quia
regularis superior potestatem non habet beneficii regulari-
bus imponendi pensionem. *element. unic. de supplenda negli-
pralar. & tradit ibi Bonifac. num. 2. & Archidiacon. cap. fin.
num. 2. de officio ordinar. in 6. ea de causa non potest religio-
sus capax esse illius beneficij pensionis: sic expressit Thom.
Sanchez lib. 7. in decal. cap. 29. num. 9. sed numero 99. affir-
mat pensionem impropiam, quia non beneficium, sed ipsi be-
neficiario esset imposita, oportere posse ab Abbate religioso
concedi. Quid enim, vetat Abbatem beneficium regulare con-
ferre religioso, imponendo ei obligationem, ut alteri religio-
sorum vel monasterio det partem fructuum; siquidem ille reli-
giosus beneficiarius sub obedientia Abbatis manet, & ex eius
tacta voluntate fructus beneficij expendit, & cum Abbati
placuerit, poterit a beneficij administratione removeri; ta-
men Lellio lib. 7. cap. 41. dub. 11. num. 94. videtur probabi-
lius eo ipso, quod religiosus parochus constituitur, consti-
tuitur administrator ab Abbate independentem tam beneficij,
quam omnium illius fructuum; ac proinde neque impropiam
pensionem ei concedi posse. Quod mihi non probatur, sicut
aque Sanchez.*

to Sexta difficultas est; an legitimus, & aliis inhabilis
dispensatus ad beneficium, censetur dispensatus ad pensio-
nem? Negare videtur Gigas *quæst. 18. & 19. Mandolus de
state minori. quæst. 23. num. 2. Rebuff. tit. de dispensat. ad plura.
num. 5. Mouentur quia dispensatio est strictiuris, ut multis
probatur *tract. de legib. disput. ult. de dispensat.* Ergo non de-
bet: vta proprietatem verborum extendi. At sub proprietate
verbi beneficij pensio non comprehenditur; ut in princ. huius
puncti diximus. Ergo dispensatus ad beneficium, non intelli-
gitur dispensatus ad pensionem. Deinde in dispensatione non
est validum argumentum de maiori ad minus, pari vel simili,
ut probat text. in cap. ult. de translat. prelat. ubi concessa fa-
cultas alicui, ut ad Ecclesiam maiorem transeat, non extendit
ad maiorem Ecclesiam, vel æqualem. Ergo dispensatio
ad beneficium, tamen maior sit, non extenditur ad pensionem.
Hinc sententiam limitat Gigas *qua. 18. in fine.* & Rebuff.
supra quibus consentit Azor. 2. part. lib. 8. cap. 7. quæst. 6. ut
non procedat in reservatione pensionis super beneficium, in quo
fuit quis dispensatus; quia eo ipso censetur dispensatus ad
quancunque pensionem in illo; eo quod pensio est pars be-
ficij, si igitur totum beneficium retinere potest, poterit & par-
tem.*

At mihi probabilius apparet, dispensatum absolutè, ad be-
neficiam, censeri dispensatum ad pensionem. Quia per ta-
lem dispensationem tollitur fundamentum inhabilitatis, nam
inhabilitas ad pensionem fundabatur in inhabilitate ad be-
neficiam: eo quod secundum stylum curie inhabilis ad be-
neficiam, est inhabilis ad pensionem. Ergo sublata per dis-
pensationem inhabilitate ad beneficium, tollitur inhabilitas ad
pensionem ex consequentia: & ita tenet Azor. 2. part. *insti-
tut. moral. lib. 8. cap. 7. quæst. 6. & 8. Garc. 1. part. de benef. cap. 5.
num. 150. Gigas de pensio. quæst. 19. concludit si esset index, se
iudicaturum illegitimum dispensatum ad ordines, & beneficias
capacem esse Ecclesiasticæ pensionis. Conclusio intelligenda est
de dispensatione ad beneficium absolutè; nam si dispensatio
facta esset ad vnam tantum beneficium determinatè, cum dis-
pensatio finiat illo accepto, ut multis relatis probat Garcia
cap. 5. num. 153. non poterit pensionem obtinere. Imo credo,
nilo tale beneficium renanciet, non posse ex vi prioris dis-
pensationis pensionem in illo habere; quia pensio non est pars be-
ficij, sed ius quoddam separatam a beneficio; ac proinde sub
dispensatione concessa obtinendi illud beneficium, non poterit
comprehendi potestas obtinendi in illo pensionem: sic Garcia
*1. part. de benef. cap. 5. num. 156.**

II. Sed quid si dispensationem ad beneficium absolutè con-
cesserit Episcopus, poteritne dispensatus illa facta obtinere
pensionem quancunque? Gigas *quæst. 17. de pensio. Quin-
tana Duennas Ecclesiast. lib. 1. cap. 6. num. 6. Zechus de pensio-
rib. cap. 1. n. 9. Azor. 2. part. instit. moral. lib. 8. cap. 7. quæst. 6. in
fine. & 8. docent sic dispensatum posse obtinere aliam pensio-
nem præter eam, quam potest Episcopus imponere. Quia pro
sola illa videtur dispensatio extendi. At mihi probabilius vide-
tur, quancunque pensionem sic dispensatum obtinere posse;
quia per dispensationem ad beneficium absolutè sublatum est
fundamentum inhabilitatis ad pensionem. Hæc enim inhabi-
litas pensionis nascitur ex inhabilitate ad beneficium. Ergo
cessante hac inhabilitate quomodocunque cesset, cessat inha-
bilis ad pensionem. Neque obstat Episcopus non posse ex
qualibet causa pensionem imponere, quominus dispensatus ad
Ferd. de Castro Sum. Mor. Part. II.*

beneficium non censetur dispensare ad pensionem, quam ipse
imponere non potest; quia hæc est dispensatio indirecta, & con-
sequens priorè dispensationem: sic videtur tenere Garcia
benefic. 1. part. cap. 5. n. 159.

S. IV.

Quæ sint beneficia, in quibus pensiones constitui
possunt, & in qua quantitate.

1. Nunquam est censendus Pontifex gravare velle beneficia cu-
rata centum ducatorum valorem non excedentia.
2. Beneficia simplicia valorem 24. ducatorum non excedentia
non gravat Pontifex.
3. Quid dicendum de canonicis non excedentibus 24. duca-
torum valorem in fructibus, secus in distributionibus
quotidianis, ex qua clausula censentur gravata.
4. Centum pro Rectore, & mille pro Episcopo non solum tem-
pore gratia, sed semper remanere debent, ut probabilius
defendo.
5. Si non remaneant centum pro Rectore, & mille pro Episcopo,
an sit nulla pensio impositio, vel reducenda?
6. Si beneficiarius intendit ab onere solvendi se excusare, quia
non remanent sibi centum libera, ipsi competit onus pro-
bandi.

Nemin esse potest dubium, Pontificem posse de pleni-
tudine sue potestatis in omnibus beneficiis curatis, siue
non curatis iure magni valoris, siue exigui pensionem in ea
quantitate, quæ sibi bene visa fuerit, imponere: quæ liberam
habet beneficiorum administrationem. At numquam censendus
est velle beneficia curata parochialia gravare, quorum valor
centum ducatorum non excedit secundum veterum annuum
valorem, neque Episcopalia, quorum valor non excedit sum-
mam ducatorum mille, quia ita cautur in Trident. sess. 24. cap.
15. de reform. in fin. Hæc autem centum pro parocho, & mille
pro Episcopo debent manere libera ab omni onere, & obliga-
tione; quia in sustentationem parochi, & Episcopi designan-
tur. Alias, non parochi, & Episcopi remaneret: sic Rota
*decess. 296. part. 1. divers. Leo in thesauro fori Ecclesiast. cap. 22.
num. 13. & cap. 31. numero 26. Garcia 1. part. de benef. cap. 5.
numero 176. ubi bene testatur sic declarasse sacram concilij con-
gregationem dicto cap. 11. Item debet esse ducatorum valor
iuxta regionem in qua est beneficium constitutum: sic testatur
Barbosa in remission. ad dict. cap. declarasse sacram concilij con-
gregationem Idem docet Garcia *supra* num. 37. Zechus de be-
nefic. & pensio. cap. 11. num. 6. His igitur centum pro parocho,
& mille pro Episcopo liberis remanentibus, in reliqua parte pen-
sionibus grauari possunt.*

2. Beneficia vero simplicia valorem 24. ducatorum non ex-
cedentia non solet Pontifex pensione gravare; neque cano-
nicatus & dignitates centum non excedentes. Quia æquam
est hæc tenuem summam pro alimentis beneficiarij relinqui:
sic Azor. 2. part. instit. moral. lib. 8. cap. 7. quæst. 7. sine. Excedentes
vero hæc summam pro parte excessus gravare solet Pontifex.
Azor. d. q. 7.

3. Aliqua beneficia simplicia, ut canonicatus, & dignitates
valorem 24. ducatorum non excedunt, si spectentur proprie-
corum fructus, & proventus: at si spectentur proventus quo-
tidianarum distributionum, quæ pro intercessoria in choro
iis beneficiariis designata sunt, ad mille scuta accedunt: tunc
ergo dubium est, an in iis beneficiis pensio imponi possit? Et
videtur quod non. Quia hæc distributiones non sunt beneficij
fructus, sed laboris stipendium & operis merces *cap. 1. de
clerico non residente, in 6. Contra vero videmus canonicatus
Hispaniæ, quorum proventus præcipui in distributionibus
quotidianis consistunt, pensione grauari. Dicendum ergo est,
supradicta beneficia non censeri gravata ex clausula, quæ pensio-
nem imponit super redditus, fructus & proventus beneficij:
sic Alexand. Moneta 1. part. de distrib. quæst. 7. & quæst. 14.
num. 21. Garcia pluribus decisionibus Rotæ comprobans, 1.
part. de benef. cap. 5. num. 386. Azor. 2. part. instit. moral.
lib. 8. cap. 8. quæst. 17. Excipit, nisi ex subiecta materia, &
curæ stylo aliud constaret, ut si in narratione dictum fuerit
beneficij valorem 25. ducatorum non excedere in canonicatis
bus, & hoc non obstante imponitur pensio centum, & am-
plius: absque dubio censenda tunc est imposita in distribu-
tionibus, ne dicamus conclusionem esse vanam. & inutilis-
sic Azor. & Garcia *supra*. Ut autem tota dubitatio auferatur
quoties Pontifex intendit distributiones quotidianas gravare,
id exprimit hæc clausula apposita, *etiamsi in solis distribu-
tionibus, & non nisi presentibus, & diuinis officiis interuentibus
dari, & per eos lucrari consueverit: sic relato Mandolio tradit Azor-
ius dict. cap. 8. quæst. 7.**

4. Circa supradicta restant examinandæ aliquot difficul-
tes. Prima, an si successu temporis minuantur illa centum
pro Rectore, & mille pro Episcopo quæ debent remanere
libera pensione soluta, teneatur beneficiarius pensionem
P 3 solvere

soluere integram, si tempore reservationis, & gratia integra centum pro Rectore, & mille pro Episcopo remanebant: Affirmat Garcia 1. part. de benef. cap. 5. num. 398. Mouctus; quia gratia Pontificis non debet pendere à futuro euentu, qui singulis annis variationem recipere potest, sed ex tempore data regulanda est. Ergo diminutio successu temporis contingens, non potest obitare reservationi pensionis factae. Quam doctrinam adeo extendit Garcia, ut affirmet non posse beneficiarium petere reductionem pensionis, si ex funeralibus, ingressu Ecclesiae, aliisque emolumentis contingentibus congruam habeat, tamen hac congrua centum in Rectore, & mille in Episcopo non attingat.

Ceterum mihi probabilis apparet, illa centum pro Rectore, & mille pro Episcopo non solum tempore gratiae, & reservationis verificanda esse, sed etiam successu temporis firma remanere debere. Quia illa quantitas est assignata in sustentationem Parochi, & Episcopi, sed ad hunc effectum aequè necessaria est illa quantitas successu temporis, ac tempore gratiae. Ergo. Quae ratio probat illa centum, vel mille, quae deducta pensione remanere debent; non esse aliter computanda successu temporis, quam computantur in principio, & cum in principio computentur ex fructibus certis beneficii, successu temporis sic computari debent; sic tradit Rota in vna Zamoren, execut. decimatum 2. Maij 1591. coram E. Scraphio, ibi, clausula, quod remaneant centum pro Rectore, solita apponi in pensionibus, non solum est verificanda de tempore gratiae, sed etiam requiritur, ut continuo duret, ad hoc ut pensio sustineatur alioquin ex pensione venit suppleendum, quod Rectori deest.

Ad fundamentum Garciae respondeo, gratiam Pontificis, quoad praesentem valorem, non pendere à futuro euentu, sed à praesenti conditione, cum de praesenti constare possit, remaneant centum pro Rectore, & mille pro Episcopo. At quoad eius durationem, & conseruationem pendet illa gratia ex futuro euentu; quia annectitur dictae conditioni, ut remaneant centum pro Rectore, & mille pro Episcopo. Quia conditione deficiente pensio saltem pro illa parte non subsistit.

Secunda difficultas est an reservatio pensionis nulla sit, si ea deducta non remaneant pro Rectore centum & mille pro Episcopo, an potius reducenda sit? Quia in re distinctio videtur. Garcia 1. p. de benef. cap. 5. num. 422. & dicit si pensio imposita sit, ad voluntatem, & consensum resignantis beneficii, reservationem pensionis nullam esse, si ea deducta non maneat centum pro Rectore, & mille pro Episcopo, quia resignans non aliter, neque alio modo resignat, nisi sub obligatione pensionis integrè soluendae. At pensio integrè solui non potest centum pro Rectore, & mille pro Episcopo remanentibus. Ergo & resignatio, quae ab ipsa pendet, at si pensionis reservatio non ad voluntatem resignantis, sed ob aliam causam facta sit, neque potest integrè solui, remanentibus centum pro Rectore, reducenda est ad quantitatem, quae possit solui illis centum remanentibus; quia praesumendum est Pontificem velle collationem beneficii firmam manere, & solum eam pensionem concedere; quam de iure beneficium capere potest. Quod si maiorem expressit, ex ignorantia processit, & sub ea minor intelligenda est. Et quoad hanc secundam partem approbo sententiam Garciae pluribus decisionibus Rotae confirmata. Prima pars mihi difficilis est, ex illa enim sequitur solutionem pensionis integrè faciendam esse, quamuis successu temporis, nec centum, nec congrua remaneat titularis, quia non aliàs, neq; alio modo resignationem facit, nisi sub obligatione pensionis integrè soluendae. At durum videtur, titulari obligatum esse beneficio inseruire absque stipendio iusto sibi à iure assignato. Ergo non est dicendum pensionem esse integrè soluendam. Quapropter ego censetem sic resignantem beneficium, & pensionem ultra id, quod capere potest exposulantem, velle resignationem firmam esse; quia non est praesumendum velle actum facere inutilem & vanum, & consequenter credendum est velle, ut resignatio remaneat ea, quae à iure conceduntur, scilicet centum Rectori, & Episcopo mille, aliàs haberet voluntatem iniquam, & iuri contrariam, quod non est praesumendum. Ex quo sic tacite velle, ut pensio ad minorem quantitatem, & iuri proportionatam reducatur. Si enim actus non valet, ut fit, valeat eo modo quo valet, potest. Adde sibi debere imputare pensionis diminutionem, si quidem illam imposuit ultra vires beneficii resignati. Vnum tamen mihi videtur certum, casu quo à principio resignatio beneficii, & constituta pensio effectum haberet, & successu temporis non posset integrè solui pensio remanentibus centum pro Rectore, pensionem esse reducerdam. Nam cum in hoc casu vnus ex duobus pati debeat in proprio iure diminutionem, vel beneficiarius, vel pensionarius; aequum est, ut potius pensionarius, quam beneficiarius patiatur. Quia fractus beneficii, ex quibus pensio soluenda est, beneficiario sunt potiori iure adiacenti, quam pensionario.

Tertia difficultas est, si beneficiarius non vult pensionem soluere, quia illa soluta non remanent sibi centum libera, cui competit, onus probandi beneficiarium à solutione pensionis non se posse excusare? Omnis variis placitis, dicendum exi-

alimo, penes beneficiarium esse onus probandi supradicta certum non remanere, ut sic à solutione pensionis se excusare possit. Et quidem quando beneficiarius est successus illius qui pensionem contulit, & soluit, & à solutione pensionis se excusare praetendit, mihi certum videtur. Tam quia constat de eius obligatione ratione beneficii gratuiti accepti. Ergo praetendens se eximere ab hac obligatione, ostendete debet causam exemptionis. Tum quia habens potest legem, habet intentionem fundatam, sed pensionarius habet, pro se legem, ut ipsi pensio soluantur. Ergo ipsi competere non potest onus probandi sibi soluendam esse. Tum & praecipue, quia pensionarius est quasi in possessione ex gendi integrè pensionem ex fructibus beneficii; eo quod ab antecessore in beneficio illam exegerit, & receperit. Ergo, ut deturbar ab hac quasi possessione, causam ostendere debet qui deturbatur. Et haec rationes probant idem esse dicendum in beneficiario, qui pensioni contulit, & soluit, qui si praetendat se à solutione excusare, probare debet excusationem. Quia ratio solutionis est pensionarius in quasi possessione, habet pro se legem, & intentionem fundatam. Adde in his casibus agi non potest ad nullitatem pensionis, sed ad illius reductionem, vel extinctionem: si quidem pro valore stat lex & possessio. Sed quoties agitur ad reductionem vel extinctionem pensionis, probare debet qui agit, & reductionem praetendit, ut tradit Rota in vna Salmantina pensionis, 26. Maij 1593. relata à Garcia 1. part. c. 5. num. 424. vers. 4. est casus.

Quocirca solum restat dubium quando beneficiarius qui pensionem contulit, nondum illam soluit, an tunc ipse probare debeat non esse locum pensioni, vel potius pensionario competere onus probandi locum esse pensioni, & quouque ipse probet, non teneat beneficiarius pensionem soluere? Rota in suprad. Salmantina casu 2. & 3. apud Farinac. 1. 1. num. 1. de c. 1. 44. n. 3. dicit penes pensionarium esse hoc onus. Tum quia beneficiarius habet suam intentionem fundatam, ne beneficia sibi collata grauentur pluiquam par est. Tum quia pensionario conceditur pensio, dum modo beneficium illam sustinere possit. Ergo quouque probet beneficium illam sustinere posse, ei non debet, quia dispositio condicionalis non habet effectum, nisi positura conditione. Neque obstat beneficiarium in Pensione contulisse, quia semper censetur consentire sub conditione, quod beneficium illam capere possit.

Nihilominus adhuc in hoc casu mihi probabilis apparet, penes beneficiarium esse onus probandi beneficium capere non posse pensionem, alias excusari non poterit ab illius solutione. Mouctus, quia Pontifex pensionem beneficio imponens, & beneficiarius ei consentiens praesumuntur actum facere iuri conuoluntatem. Ergo praesumuntur eam pensionem imponere, quam beneficium à tena iuris dispensatione capere potest. Ergo pro valore pensionis stat praesumptio. Ergo qui illam impugnat, onus probare debet. Neque obstat concedi pensionem sub conditione, quod beneficium illam sustinere possit, ut dicitur pensionarium obligatum esse probare illam beneficium posse sustinere; quia eo ipse, quo beneficiarius contulit, & ex cuius voluntate litterae fuerunt expeditae, probatum habet pensionarius beneficium illam sustinere posse, ne dicamus, à Pontifice actum vanum & inutilem fieri. Non enim illa conditio, dummodo remaneat pro Rectore, suspendit collationem pensionis, quouque probetur à pensionario. Aliàs nullus pensionarius exigere posset pensionem, quouque probaret beneficium illam sustinere posse, quod est contra communem sensum, & praesum, quae à puncto collationis supponit beneficium illam posse sustinere, praecipue accedente beneficiarii consensu.

S. V.

De forma imponendi pensionem in beneficio.

- 1 De consensu beneficiarii pensio imponenda est.
- 2 Vacante beneficio constituendus est defensor beneficii, quibus beneficiarii pensioni consentiant.
- 3 Requiritur patroni consensus.
- 4 An in imperatione pensionis sit faciendus mentio de beneficii obrentis. Quid sentiat Garcia.
- 5 Resoluitur non esse necessario faciendam mentionem de bonis suis obrentis, bene ratione de pensionibus.
- 6 Si beneficio resignatio imponens pensionem credens liberam esse, inualida est pensionis impositio.
- 7 Quantitas pensionis non videtur necessario exprimi debere, sed pro casu quo in beneficio pensio gratuita velis suam pensionem imponere.
- 8 Sine iustis illa clausula, ut pensio soluantur habitis, etiam si habita beneficii possessione.

EX solutione aliquarum difficultatum constat, quae requiruntur pro forma in pensionis impositione. Imò dubitatur de consensu beneficiarii, an hic requiratur pro forma? Respondeo requiri, esseque inualidam pensionem, quoties de beneficiarii consensu non constat. Quia non praesumitur